

Sygn. akt III UK 177/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania S. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G.

o przywrócenie renty,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 maja 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. odstępuje od obciążenia skarżącego kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 30 kwietnia 2015 r. oddalił apelację skarżącego ubezpieczonego S. G. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 2 czerwca 2014 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji pozwanego z 12 lutego 2013 r., odmawiającej mu prawa do renty wobec niestwierdzenia niezdolności do pracy. Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony jest zdolny do pracy dotychczas wykonywanej, tj. kierownika budowy. Sąd Apelacyjny na podstawie zebranego materiału, w tym opinii biegłych, również ustalił, że schorzenia nie powodują u ubezpieczonego niezdolności do pracy po lutym 2013 r. Jest zdolny do pracy dotychczas wykonywanej.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarga jest „oczywiście uzasadniona wobec rażących naruszeń przez Sąd II instancji przepisów postępowania oraz przepisów prawa materialnego, jakie legły u podstaw wyroku, które to uchybienia w niewątpliwy sposób wpłynęły na wynik przedmiotowej sprawy”. W uzasadnieniu wniosku podano co następuje. „W toku procedowania nie rozpoznano bowiem istoty przedmiotowej sprawy polegającej na ustaleniu warunków, w jakich pracuje ubezpieczony, a następnie rozstrzygnięciu, czy ubezpieczony jest zdolny do wykonywania pracy w powyższych warunkach. Podkreślenia bowiem wymaga, iż w toku postępowania ustalono, iż ubezpieczony jest zdolny do pracy na wysokości oraz w hałasie. Tym samym w celu rozstrzygnięcia o zasadności przyznania ubezpieczonemu renty z tytułu niezdolności do pracy, należało zbadać warunki wykonywania pracy na stanowisku kierownika budowy. W tym miejscu zaznaczenia wymaga, iż zarówno Sąd I, jak i II instancji w zakresie ustalenia warunków pracy ubezpieczonego oparł się na opinii biegłej z zakresu medycyny pracy, która nie przeprowadziła wizytacji miejsca pracy S. G., lecz swoje twierdzenia oparła na własnym doświadczeniu zawodowym. Tym samym w toku procesowania nie dokonano ustalenia warunków pracy ubezpieczonego na stanowisku kierownika budowy, których ustalenie było konieczne do stwierdzenia, czy stan zdrowia ubezpieczonego czyni go zdolnym do wykonywania pracy o jego kompetencjach. Powyższe okoliczności zostały podniesione w apelacji wniesionej od wyroku Sądu I instancji, zatem mieściły się one w granicach zaskarżenia. W niniejszej sprawie za zasadne zatem jawiło się przeprowadzenie postępowania dowodowego przez Sąd II instancji w wyżej wskazanym zakresie, ewentualnie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania celem przeprowadzenia postępowania dowodowego, w celu rozpoznania istoty przedmiotowej sprawy. Wyżej wskazane okoliczności uzasadniają konieczność przyjęcia niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania”.

Pozwany wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zaważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (wyżej *in extenso*) nie przedstawia zasadnej podstawy przysądu i dlatego nie został uwzględniony.

Zasadniczy mankament wynika z tego, że wniosek nie zarzuca naruszenia żadnego przepisu prawa procesowego ani materialnego. Przepisy zaś stanowią punkt wyjścia w ocenie czy skarga jest zasadna (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.), zatem tym bardziej nie są bez znaczenia w szczególnej podstawie przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Nawet naruszenia procesowe muszą mieć za punkt odniesienia przepisy prawa materialnego, gdyż to one decydują o wyniku sprawy zakończonej wyrokiem, a wcześniej jakie postępowanie dowodowe było konieczne dla dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności oraz czy przedmiotem dowodu były fakty istotne w sprawie (art. 217 § 3 i art. 227 k.p.c.). Gdyby skarżący przyjmował, że brak wskazania we wniosku o przyjęcie skargi naruszenia przepisów zastępują zarzuty podstaw kasacyjnych z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. skargi, to nie jest to prawidłowe. Podstawy kasacyjne i podstawy przysądu to odrębne elementy skargi kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. oraz art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Na etapie przysądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych. Podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania. Oznacza to, że podstawy kasacyjne nie zastępują podstawy przysądu ani brakującego jej uzasadnienia. Odnosi się to do szczególnej podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżący powinien w ramach tej podstawy wskazać i wykazać (odrębnie od podstaw kasacyjnych) takie naruszenie prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania. Wniosek nie przedstawia takich zarzutów i braku tego nie zastępują zarzuty podstaw kasacyjnych. O ile zasadne podstawy kasacyjne prowadzą do uwzględnienia skargi (*a contrario* art. 398¹⁴ k.p.c.), to w podstawie przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. znacznie ma samodzielnie wykazana aż oczywista zasadność skargi kasacyjnej.

Natomiast co do samej argumentacji wniosku, to nie jest ona zasadna, gdyż w sprawie o rentę nie jest konieczne udowodnienie, że ubezpieczony jest zdolny do pracy na konkretnym (jednym) stanowisku pracy. Prawa do renty nie warunkuje niemożność wskazania ubezpieczonemu konkretnego stanowiska lub rodzaju

pracy, do której jest zdolny i przy której będzie zatrudniony. Taki warunek nie został określony ani nie wynika z art. 12 i art. 13 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, a tym samym takie zadanie nie spoczywa na organie rentowym i na sądzie ubezpieczeń społecznych. Chodzi o to, że pojęcie kwalifikacji zawodowych z art. 12 ust. 3 tej ustawy nie jest ograniczone tylko do zawodu uzyskanego w szkole zawodowej, ani też do dotychczasowego miejsca wykonywania pracy. Kwalifikacje zawodowe należy rozumieć szerzej, jako wynikające nie tylko z formalnego wykształcenia, lecz również z doświadczenia i praktyki zawodowej, które bez potrzeby przekwalifikowania zawodowego pozwalają podjąć pracę w innych warunkach i na innym stanowisku niż dotychczas (art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy). Zagadnienie to oceniono między innymi w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2011 r., I UK 158/11. Innymi słowy w przepisie art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach chodzi o posiadane kwalifikacje, a nie o konkretne zatrudnienie. Uzasadnione jest zwrócenie uwagi na różnice jakie zaszły w prawnym pojmowaniu niezdolności do pracy w odniesieniu do uprzedniego pojęcia inwalidztwa. Doszło bowiem do zawężenia zakresu ochrony z tytułu tej niezdolności w relacji do poprzedniej trzeciej grupy inwalidów. Trzecia grupa inwalidów za punkt odniesienia częściowej niezdolności do pracy miała również dotychczasowe zatrudnienie (art. 24 ust. 2 ustawy 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników), natomiast po zmianie częściową niezdolność do pracy odnosi się nie do dotychczasowego zatrudnienia, lecz do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach). Skoro prawodawca odszedł od niezdolności do pracy do danego (dotychczasowego) zatrudnienia (trzeciej grupy inwalidów) i prawo do renty warunkuje częściową niezdolnością do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, to wynika z tego wniosek, że chodzi o spektrum różnych stanowisk pracy odpowiadających kwalifikacjom ubezpieczonego. Ogranicza to ochronę ubezpieczeniową właśnie przez wskazanie, że oceny niezdolności do pracy nie odnosi się tylko do wykonywanego uprzednio zatrudnienia. W przeciwnym razie byłoby tyle niezdolności do pracy ile stanowisk pracy i wyuczonych zawodów. Reasumując, z prawa materialnego nie wynika warunek, że niezdolną do pracy jest osoba niezdolna do wykonywania pracy tylko nie jednym ściśle określonym

stanowisku. Wykładnia ta nie musi sprawdzać się w przypadku szczególnych (jednostkowych) kwalifikacji, jednak jest to kwestia wykładni i stosowania prawa w konkretnej sprawie. Oczywiście, że to również stanowi istotę podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jednak aby ta mogła być rozważana, to wpierw skarżący powinien wskazać i wykazać (odrębnie od podstaw kasacyjnych) takie naruszenie prawa materialnego, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania. Wniosek tego nie czyni i poprzestaje na ogólnej argumentacji, która nie przekłada się na naruszenie konkretnych przepisów prawa.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na podstawie art. 102 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. uwzględniono wniosek skarżącego i odstąpiono od obciążania go kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.